

ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ ΚΗΛΗΔΟΝΗΣ - ANNA ΒΑΓΕΝΑ

«Αυτά τα τραγούδια ενώνουν τους Έλληνες»

Οι εντυπώσεις τους από την εμφάνιση με το «Αχ πατρίδα μου γλυκειά» στη Ν. Υόρκη

Της ΝΙΝΝΕΤΑΣ ΚΟΝΤΡΑΦΟΥ-ΡΑΣΣΙΑ

«Γράψτε το. Οι πολιτιστικές εκδηλώσεις που φέραμε στη Νέα Υόρκη για το Μουντιάλ δεν βαρύνουν τον ελληνικό λαό», μας είχε πει ο υφυπουργός Πολιτισμού Γ. Λιάνης προτρέποντάς μας να διαβάσουμε προσεκτικά το διαφημιστικό φυλλάδιο που μοιραζόταν σε όσους πήγαιναν στις παραστάσεις, όπου σημειώνονταν όλοι οι χορηγοί. Μας είχε εξηγήσει μάλιστα πως κάθε χορηγός είχε αναλάβει μια παράσταση και πως το ποσό δεν ξεπερνούσε τα 22 εκ. δολ. για κάθε μουσικό ή θεατρικό σχήμα, ενώ στην Αθήνα είχαμε ακούσει για πολύ περισσότερα. Το ποσό των 22 εκ. είχε επιβεβαιώσει στη Ν. Υόρκη και ο θεατρικός επιχειρηματίας Ηλίας Μαροσούλης που αντιπροσώπευε την παράσταση της Αλχηστί Πρωτοψάλτη. Ομως, το θέμα είναι πότε στον εισαγγελέα και η συμβολή του πολιτιστικού ρεπορτάζ τελειώνει εδώ.

Συμπωματικά, την περασμένη Παρασκευή είχαμε μια συνάντηση με τον Λουκιανό Κηληδόνη και την Άννα Βαγενά, οι οποίοι έφθισαν μια από τις καλύτερες εντυπώσεις στην ομογένεια με την παράσταση «Αχ πατρίδα μου γλυκειά». Η συγκίνηση, φαντάζομαι, θα συνοδεύει για αρκετό καιρό τους θεατές αυτής της παράστασης που ζουν αποκομμένοι στην άλλη πατρίδα.

Στην κουβέντα που κάναμε για τα οικονομικά, μας είπαν ότι φεύγοντας είχαν πάρει μια προκαταβολή και όταν γύρισαν περίμεναν την επιστροφή του Γ. Λιάνη για την εξόφληση. Δεν γνώριζαν τίποτα για τυχόν ατασθαλίες και εύχονταν να μην έχουν γίνει τουλάχιστον στο πακέτο των πολιτιστικών - για να συνεχιστεί η προσπάθεια που άρχισε με την οργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων όχι μόνο στις ΗΠΑ, αλλά οπουδήποτε υπάρχει ξεχασμένος Ελληνισμός.

Δίψα για Ελλάδα

Κριτική για το χαρακτήρα που πρέπει να έχουν οι πολιτιστικές εκδηλώσεις μπορεί εύκολα να διατυπωθεί. Ίσως μάλλον να έπρεπε να συγχροτηθεί ένα όργανο που θα μελετήσει τα προβλήματα του Ελληνισμού (κυρίως γλωσσικά) και θα στείλει θεάματα όχι αποκλειστικά ψυχαγωγικά. Θα ήταν όμως λάθος, όπως επισημαίνει και ο Λουκιανός Κηληδόνης, η σύνδεση των πολιτιστικών εκδηλώσεων με τις αθλητικές να βάλει τελεία σε μια προσπάθεια

που μόλις τώρα άρχισε από το επίσημο ελληνικό κράτος. Γιατί πώς να ξεχάσουμε εκείνο το βράδυ στην Αστόρια που εκπρόσωποι των τοπικών αθλητικών σωματείων ευχαριστούσαν τη «μητέρα πατρίδα» γιατί τους «πρόσφερε» για πρώτη φορά δωρεάν πολιτιστικές εκδηλώσεις.

Η δίψα τους (η λέξη εδώ έχει το πραγματικό της νόημα) έχει καταγραφεί και σε μια σειρά βιντεογραφημένων συνεντεύξεων που σκέφτηκε η Άννα Βαγενά και ο Λ. Κηληδόνης να πάρουν από τους μαθητές του ελληνικού σχολείου (όπου φαίνεται και το πρόβλημα της γλώσσας) και τους θεατές της δικής τους παράστασης.

«Μην ξεχνάτε πως το 70% των Ελλήνων που ζουν στις ΗΠΑ παντρεύονται ξένους. Σε πολύ λίγα χρόνια θα έχουν αφομοιωθεί με τον αμερικανικό λαό και θα έχουμε χάσει ένα από τα μεγαλύτερα διαπραγματευτικά "ατού" μας. Την ίδια την υπεράσισή μας σ' αυτή τη χώρα», λένε και Ξαναλένε οι αξιωματούχοι των ομογενών, και η Άννα Βαγενά δεν μπορεί να ξεχάσει τις εκκλήσεις τους, τα συγκινητικά τους λόγια μετά το τέλος της παράστασης.

«Μόνο με τον πολιτισμό μπορούμε να θωρακίσουμε τη χώρα. Δεν θέλω να πω μεγάλα λόγια - και ο Λουκιανός, όπως ξέρετε, έχει την τάση με τη σεμνότητά του όλα να τα μικραίνει - πως το "Αχ πατρίδα μου γλυκειά" με την απήχηση που είχε, θα μπορούσε να παίξει το ρόλο της εθνικής πολιτιστικής πολιτικής».

Οι άνθρωποι αυτοί ένωσαν την παράσταση σαν κάτι δικό τους. Συμμετείχαν άλλωστε σ' αυτήν 60-80 παιδιά σχολείου της ομογένειας, καθώς και τουλάχιστον δεκαπέντε χορευτές και άλλοι τόσοι ντόπιοι ηθοποιοί. Τους φέραμε ζωντανή την ανάμνηση των παιδικών τους χρόνων. Τα τραγούδια του σχολείου, της κατασκήνωσης, του Κατηχητικού, τα έθιμα... Ο,τι συνδέει την Ελλάδα με το παρελθόν της και ενώνει τους Έλληνες μεταξύ τους».

Πατριδολατρική

«Η δουλειά αυτή δεν είναι πατριδολατρική. Είναι πατριωτική», προσθέτει ο Λουκιανός Κηληδόνης. «Ξεκίνησε πριν από 5 χρόνια, όταν ακόμη δεν ήταν στην επικαιρότητα το Σκοπιανό. Θεωρώ πως είναι δουλειά ωριμότητας, γι' αυτό και την ξεχωρίζω από τις 12-13 που έχω κάνει ως τώρα. Διάλεξα 50 από τα 300 αγαπημένα τραγούδια που είχα συγκεντρώσει με μοναδικό κριτήριο να είναι άφθαρτα. Για παράδειγμα «Η Φλαμουριά» ή το «Εις το βουνό ψηλά εκεί», δεν είναι τραγούδια που θα μπορούσε ν' ακούσει κάποιος από φίλους του σε μια παρέα. Είναι φρέσκα και απείραχτα στο χρόνο. Γι' αυτό λέω καμιά φορά πως η δουλειά αυτή είναι αθάνατη και σατανική. Ολόκληρος ο δίσκος ενώ περιλαμβάνει έναν αριθμό τρα-

γουδιών, ακούγεται σαν να 'να ένα τραγούδι. Είναι ένα τραγούδι ανοιχτό, ένα ζωντανό κομμάτι ζωής που παρά την απόσταση του χρόνου που μας χωρίζει από αυτά, δεν έχει χάσει τίποτα από την αμεσότητά του. Η παράσταση αποτελείται από 25 εικόνες. Η παρουσίασή της στην Κύπρο στον Λυκαβηττό και στη Ν. Υόρκη απέδειξε πως είναι ένα ανοιχτό παζλ όπου μπορούν να προστεθούν ή να αφαιρεθούν κάποιοι ψηφίδες, αρκεί αυτές να τοποθετούνται από τον άνθρωπο που το οραματίστηκε».

ANNA ΒΑΓΕΝΑ: Το λέει αυτό ο Λουκιανός γιατί έχει νιώσει στο παρελθόν ανυπεράσπιστος, μόνος του, αφού δεν στηρίχτηκε ποτέ ούτε σε κόμματα ούτε σε ο,τιδήποτε άλλο. Και δεν θα θέλαμε να δούμε κι αυτή την παράσταση, αυτή την ιδέα να βγαίνει στο εξωτερικό από άλλους.

—**Η πρόθεσή σας ήταν να ζωντανέψετε μουσικά και θεατρικά το παλιό Αλφαβητάριο; Γιατί στην παράσταση νομίζει κανένας πως ξεφυλλίζει τις σελίδες του με τις αλφαιζώντες ζωγραφιές του Γραμματόπουλου. Ίδιως εκείνη με τ' αγόρια που κρατούν ξύλινα ντουφέκια και σπαθιά και αντί για κράνη φορούν χάρτινα καπέλα, σουρωτήρια και κατασρολικά.**

Λ. ΚΗΛΗΔΟΝΗΣ: Η επανέκδοση των παλιών Αλφαβηταρίων έγινε σχεδόν παράλληλα και φυσικά ανεξάρτητα από τη δική μου δουλειά. Ήταν ώριμη η στιγμή; Τι να πει κανένας...

—**Είναι εντυπωσιακό το πόσο επαγγελματική μπορεί να είναι η μουσική μνήμη των ανθρώπων. Κι αυτό φαίνεται μέσα σ' αυτή την παράσταση. Βέβαια παίζει ρόλο και η σκηνική παρουσίασή του, όπως τα σκηνικά και τα κοστούμια. Στην Αμερική πώς μπορέσατε να ντύσετε τόσα παιδιά με ρούχα εποχής;**

Εθνική καλλιτεχνών

—**Ήταν μεγάλος αγώνας να βρούμε μέσα σε τρεις μέρες στο αντίστοιχο Μοναστηράκι της Ν.Υ.**

ρούχα του '50. Τώρα θα ήθελα να σας πω πώς δόσαμε παράσταση χωρίς καμία πρόβα στο χώρο και πώς τα «Unions» των Αμερικανών τεχνικών δεν επέτρεψαν στους δικούς μας τεχνικούς να ακουμπήσουν τίποτα. Με χωρίς μεταφραστές και ελάχιστες γνώσεις αγγλικών από την πλευρά των τεχνικών μας, καταλαβαίνετε τι θεάμα συνετελέσθη. Ενώσα πως η Εθνική Ελλάδας Καλλιτεχνών με τον Λουκιανό προπονητή έπαιξε με την Εθνική Τεχνικών Αμερικής με προπονητή το Χόφα, αυτόν τον καταραμένο που έφτιαξε τα «Unions», και πήγαμε καλά.

—**Τι άλλο ετοιμάζετε;**

—**Επειδή εγώ κάνω κάθε 3-4 χρόνια ένα δίσκο και κάθε φορά που τελειώνω λέω «τώρα μπορώ να πεθάνω», γιατί πιστεύω πως αυτό που κάνω είναι ολοκληρωμένο, στρογγυλό σα βότσαλο, και είμαι υπερήφανος γι' αυτό, του χρόνου την άνοιξη θα είμαι έτοιμος να ασχοληθώ με κάτι άλλο.**

—**Σκέφτεστε να επιστρέψετε στην Αμερική;**

ANNA ΒΑΓΕΝΑ: Έχουμε υποσχεθεί στον Αριστοτέλη, στον Αλέξανδρο και στο Θωμά ότι θα επιστρέψουμε. «Οχι δεν χωριζόμαστε για πάντοτε παιδιά...» Εξάλλου, μας προτάθηκε περιοδεία σε 10 πόλεις της Αμερικής».

—**Μιλώσατε για τη σχέση σας με τον Ελληνισμό της Αμερικής. Με την ίδια την Αμερική τι σας συνδέει;**

Λ. ΚΗΛΗΔΟΝΗΣ: Η σχέση μου με την Αμερική είναι μακροχρόνια. Ανήκω σε μια γενιά που μεγάλωσε με την αστυνομική παραφιλολογία, και την Αμερική τη γνώρισα σε κάποια βιβλία, σε κάποια σινεμά. Η Νέα Υόρκη είναι μια πόλη που δεν σε απογοητεύει. Ο,τι φαντάζεσαι σ' αυτή την πόλη θα το δεις. Είναι το τέταρτο ταξίδι μου στη Νέα Υόρκη. Παρ' όλα αυτά προσπαθώ και τη διατηρώ μέσα μου ασπρόμαυρη, έτσι όπως τη γνώρισα στις ταινίες του Χάμφρεϊ Μπόγκαρτ.

«Δεν χωριζόμαστε για πάντοτε παιδιά...», υποσχέθηκαν στους ομογενείς η Άννα Βαγενά και ο Λουκιανός Κηληδόνης